

№11(37)

24.03.95

Беларуская

маладзёжная

Рэспубліканская грамадска-палітычная незалежная газета

Заснавана ў чэрвені 1994 г.

TV
программа
на
неделю

(стр. 4)

УРАТУЕМ?

Любовь ЗАГНЕТОВА, независимый юрист:

**"Я в жизни многое успела
сделать, но этого мало..."**

(стр. 3)

**Армия не волк,
в лес не убежит**

(стр. 8)

Ю. ХАДЫКА:

БЭДЛАМ

(стар. 2)

"Я пытаюсь уйти от этой реальности"

(стр. 8)

А. АСТАПЕНКА:

**"МЫ НЕ ЁСТУПІЛІ
Ў БЛОК 3 БНФ"**

(стар. 5)

Мітрапаліту Мінскаму і Слуцкаму,
Патрыяршаму Экзарху ўсяе Беларусі
Філарэту

Вельмішаноўны Уладыка!

Мы віншуюм Вас з 60-годдзем.

Сацыял-дэмакраты з павагай ставяцца да ворнікаў усіх канфесій, у тым ліку і да самай пашыранай у нашай краіне -- праваслаўя.

У гэты цяжкі час, калі народ Беларусі імкнецца да адраджэння глыбокіх духоўных традыцый, дазваляе выказаць Вам падзяку за дзейсны ўдзел у адбудове і ўваскрашэнні многіх занадбаных і знявечаных балышавікамі помнікаў архітэктуры.

Сёння, калі паступова адраджаецца наша мова, мы разам з Вамі радуемся, як прыгожа гучыць яна пад старадаўнімі царкоўнымі скляпеннямі і купаламі.

Спадыемся, што з набыццём сапраўднай дзяржаўнай незалежнасці настане росквіт Беларускай Праваслаўнай Царквы.

Жадаем Вам, шаноўны Уладыка, плёну, моцнага здароўя, душэўнага спакою, веры, надзеі і любові. Няхай кожнае слова Вашае западае ў душы чалавечыя і абуджае іх нястомна рабіць дабро.

Выканаўчы Камітэт Цэнтральнай Рады
Беларускай Сацыял-Дэмакратычнай Грамады.

"Беларуская маладзёжная"
далучаецца да віншаванняў.

ПраРОК

(стар. 7)

Наступны нумар "Беларускай мала-
дзёжнай" выйдзе праз тыдзень,
6 красавіка.

**Кто там шагает правой?
Левой! Левой! Левой!**

"Грамада" зарэгістравана

МІНІСТЭРСТВА ЮСТЫЦЫІ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

ПАСВЕДЧАННЕ

АБ РЭГІСТРАЦЫІ СІМВОЛІКІ АБ'ЯВЛЕННЯ ГРАМАДЫ

№ 0024

Назва аб'яднання:

Назва аб'яднання:

Адрас:

Заняў над:

Граматка:

Назва:

ВМГ:

АД:

Дата рэгістрацыі:

9 сакавіка

1995 г.

Міністр:

ОБРАЩЕНИЕ фракции Белорусской социал-демократической Грамады (БСДГ) в Верховном Совете

Уважаемые соотечественники!

Обратиться к вам нас вынудило выступление А.Лукашенко в день годовщины Конституции Республики Беларусь. В этом Верховном Совете мы всегда были в меньшинстве и, в отличие от президента, еще в 1992 г. пытались добиться его самороспуска и проведения досрочных выборов. В знак протеста мы не принимали участия в голосовании по закону о Верховном Совете. Не антиконституционная истерия президента и его нападки на законодательный орган власти не могут нас оставить равнодушными. Суть конфликта двух ветвей власти мы видим в следующем:

— Верховный Совет выступил под нашим давлением против резкого многократного повышения платы за коммунальные услуги и квартплаты, как этого добивается А.Лукашенко под диктовку западных банков и МВФ;

— Фракция Грамады в Верховном Совете инициировала предложение о компенсации вкладов граждан в Сбербанке (которые были фактически отняты государством из-за инфляции и превратились в шикарные коттеджи и мерседесы небольшой группы чиновников). Еще совсем недавно А.Лукашенко в своих предвыборных заявлениях обещал народу вернуть вклады в виде холодильников и телевизоров, однако, придя к власти и попав под влияние тех, кто вместе с правительством Кебича ограбил народ, резко изменил свое мнение и пытается помешать восстановлению справедливости;

— Часть депутатов стала на пути ловкачей из окружения президента, которые пытаются ликвидировать парламент и прихватить наиболее

лакомые кусочки общенародной собственности;

— Большинство депутатов против того, чтобы посылать наших парней в Чечню, Таджикистан и другие "горячие точки" и получать оттуда цинковые гробы. Но А.Лукашенко, будучи депутатом, настойчиво ратовал за "коллективную безопасность", и эту политику продолжает сейчас;

— Со всей откровенностью президент заявляет, что он не будет снижать налоговый пресс и тем самым защищать интересы нашей промышленности, что неизбежно приведет к дальнейшему ухудшению жизни трудящихся;

— Президент и его Кабинет Министров в нарушение Закона о бюджете затягивает взимание транзитных сборов и арендных платежей за военные базы. А ведь за счет этого можно было бы резко увеличить пенсии, пособия матерям, жилищное строительство и улучшить качество медицинского обслуживания.

Мы призываем вас не обращать внимания на эту безответственную политическую трескотню и в мае 1995 года избрать достойный Верховный Совет, который станет на защиту интересов человека труда!

Депутаты Верховного Совета:

В.АЛАМПИЕВ,

В.КАКОВКО,

О.ТРУСОВ,

Л.ДЕЙКО,

И.СЕМАШКО,

М.КРЫЖАНОВСКИЙ,

В.ХВОЩ,

М.АКСАМИТ,

В.МАЛАШКО,

Е.ЦУМАРОВ

Б э д л а м

Наш прэзідэнт, безумоўна, вялікі арыгінал. Аснова яго жыццёвай стратэгіі -- захоп новых і новых плацдармаў. Часу на засваенне захопленых не застаецца. Альбо ён не ведае, што з ім рабіць. У сваім імклівым руху наперад ён пакідае ў мінулым пасадзі, папалчкі, няздзейсненыя аб'явы, інерцыйныя планы. Ён праходзіць праз жыццё, як нож праз масла, не пакідаючы следу.

Ён аб'яўляе змаганне з карупцыяй і элітызмам. Але не раскажушы нам, хто ж страляў у ягоны мерседэс пад Ліўэнам, пачаў змаганне з тымі, хто карупцыю выкрывае. Ён аб'яўляе свабоду прэсы. Але яна аб'яўлялася свабодна ад права гаварыць праўду. Можна не сумнявацца, што ён ніколі не вернецца больш да сваёй "Праграмы неадкладных мер", хаця жыццё пагаршаецца, як яно не пагаршалася да ягонага прыходу. Бо ўсе ягоныя меры неадкладныя, хаця і непатрабныя.

Найноўшаю ініцыятываю прэзідэнта

стаў рэфэрэндум. З пенаю на роце ён правальваў у 1992-г. рэфэрэндум аб датэрміновых выбарах Вярхоўнага Савета, які патрабавалі паўміліёна грамадзян. А зараз ён не шкадуе грошаў на сваю ідэю, хаця сродкаў не хапае на арганізацыю нармальнай выбарчай кампаніі ва ўсе органы прадстаўнічай улады. Яму будзе вельмі цяжка сфармуляваць пытанні свайго рэфэрэндуму так, каб яны не парушалі закон. Аднак для яго гэта -- не праблема. Ён неаднаразова засведчыў, што не збіраецца выконваць усе законы. І яму дапамогуць яго новыя папалчкі. Яны ж -- старыя папалчкі сп.Кебича і вялікія майстры дапамогі.

Прадчуваючы тулю духоўную асалоду, якую прынясе запланаванае мерапрыемства, хочацца і самому далучыцца да падзеі веку. Неабходна пашырыць кола пытанняў, каб раз і назаўсёды вырашыць праблему самавызначэння нашага насельніцтва. Прапаную для назвы дзяржавы на

выбар: "северо-западный край" і "уходняй краіны". Для саманазвы насельніцтва -- "тутэйшыя", "землякі" і "сабораўцы". Для мовы -- "простая", "трасянка" і "малая". Для гімна -- "Божа, храні прэзідэнта" і "Широка страна моя родная". Спадзяюся, што здолеў улічыць усе пажаданні А.Лукашэнкі.

Аднойчы ў нашую мужчынскую школу прыйшоў новы настаўнік матэматыкі. Мой клас оустраў яго неверагодным гвалтам і поўнаю адсутнасцю ўвагі. Гэты стары чалавек, спыніўшыся ля дошкі, паглядзеў на нас і ўсё прамовіў: "Што гэта за бэдлам?" Неверагодна, але клас сых. І нехта баяліва запытаў: "А што такое бэдлам?" "Гэта вар'яцкі дом у Лондане", -- весела патлумачыў настаўнік. Больш у нашым класе бэдламу не было.

Цікава, ці спыніцца бэдлам у нашай краіне?

Ю.ХАДЫКА, прафесар, намеснік старшыні БНФ

КАЗАЧКА

Усе шчаслівыя краіны па правярэных здаўна законах жывуць, кожная няшчасная сваімі "пошукамі" цешыцца...

І замёт дакладных гістарычных хронік складаюцца ў няшчасных краінах казкі -- то іх "гісторый" называюць, то "адзіна праўдзівым вучэннем", то "праграмным дакладам", то "дакументальным рэпартажам". А як ні назаві -- казка казкай і ёсць. Кожны можа сваё дадаваць. Кожны пхнецца па-свойму перапісаць -- каб канец быў па нечаму разумнаму шчаслівы.

Казкамі й цешымся.

Жыла-была сям'я. А вакоя яе -- як мае быць -- цэлая радзіна. А вакол радзіны -- овая радзіна. Род? Народ?

Жыла, як усе жылі -- опачку па-калгаснаму: што дадуць -- тое з'ядуць, потым, як што пад'елі, што мышы пагрызлі, -- і калгас разваліўся. Сваім розумам кожны двор пачаў кіравацца.

Ну й кіраваліся: дзе лепей, дзе горш, дае ўсім горка, а оалодка дык і быць не прысела.

У сям'і як у сям'і: свае старыя, свае дзеці, свае разумнікі, свае дурні. Адметных разумнікаў, праўда, менш было, адметных дурняў паболей.

І Іван-дурань быў, як жа ў казцы без героя? Як жа без "ролі асобы ў гісторыі"?

Іван опачку зямлю араў, оярод братоў-аратых хіба што нараванаоцо вылучаўся. Але раптам шалёная пагалоска пайшла: што з таго, што нараваны, затое як гыркнуць можа! Як грукнуць!

І цешыўся б Іван пагалоскаю (дурань думкай багацее), ды дружбаі падбукторылі: "Ці ж ты, Іван, не цар-гаспадар? Ці ж не табе ў сям'і уладарыць?"

Адчуў наш герой тут і моц, і патрабу, паверыў у наканаванасць. Бацьку з пачэснага кута прагнаў, і перад сям'ёй, і перад оуседзімі зганьбіў -- кажуць, нібыта за цвікі. І то -- Бацька надта дэлікатны быў, усё згоды прасіў, што такога пасунуць? Сваё, праўда, Уплывоў Зяць (які ўмеў і ведаў, што дае ўзяць, але доўга на Івана не зважаў, нават калі оварка пачалася), дык воо Зяць спрабаваў уладаротва перахапіць. І на падарункі не сквапіўся (хоць драбязы -- але паболей, каб усім пажадана хапіла), і аб'яцанкі раздаваў, і сабак прымуоіў рэагаваць толькі на овой голае. Ды куды там! Старыя грахі ў рай не пусцілі, а дурням ды п'яным (выбачаюся), кажуць, Бог памагае.

Стаў Іван царом-гаспадаром. Дзень гаспадарыць, месяц... Поле бур'яном парасло, отатак звёўся, хто ўмеў каваць ці спяваць -- у іншыя дзяржавы паўцякалі. Род-народ огалодаў, апошныя даношвае, толькі Іванавы дружбаі беосаромна шчыруюць, кішэні набіваюць.

Да таго дагаспадарыўся, што овой плот, каб не ладзіць, чужынскімі плячыма дамовіўся

падпіраць!

Абурылася сям'я. Сабралася.

"Што ты робіш?" -- хацелі спытаць. Але Іван сам закрычаў:

-- Што вы робіце? Я вам цар ці не цар? Чаму пад маю ўладароку дудку без імпау скачае?

А той, хто окацаць не ўмеў (ці не хацеў) утрая атрымалі. Бацьку даоталося! Бач ты, з'ехаў да оуседзіў ды там разгаварыўся, бядой падзяліўся: гора нам, маўляў, узлез Іван на гаспадарку, шкоды нарабіў, выпраўляць треба.

Я табе выпраўлю!

Братам перапала: амаль на кожнага ёсць дас'е, усе хібы-ваганні перапісаны, грахі падлічаны-пранумераваны. Яны, Браты, не паспявалі олова сказаць -- Іван іх то адным, то другім, то намёкам, то даведкай, то цытаваннем аген-турнага даносу!

Маўчаць, я вам кажу! Ведайце сваё месца, усе пада мной -- гаопадаром -- ходзіце!

Неведама чаму, але болей за ўсіх сабакам дасталося. За тое, што брэшучы. Калі Іван яшчэ не царом быў -- некаранаваным дурнем -- ён з сабакамі любіў павалэндацца. Цешыўся, калі рукі лізалі. Мог падражніць -- ой, як брэшучы, у суседніх вёсках чуваць! Ды ўсё пра яго, Івана...

А тут -- лагразійся спецыяльны указ выдаць: сабакам толькі на жываце поўзаць ды ліліва ў вочы гаопадару заглядваць! Якая хоць ціўне -- знішчаць!

Ой, шмат бяды -- не перакажаш... Ды й загадана не гаварыць: барані Божа, суседзі пачнуць перашэптавацца пра аўтарытарызм, парушэнне правоў чалавека ці готую, як там яе, дыктатуру...

У нашай сям'і дыктатуры няма! У нас усё добра -- не дай Бог, каб у вас так было...

Спачатку сям'я Івана олухала -- хто палехаўся, хто злаваўся, хто кліны строіў. А хто й задаволенасці не хаваў. Спрабавалі прыцішыць, спрабавалі ўгаварыць.

-- Я вао тут усіх паразганю! Вашыя іконы -- вон з кута, на мае маліцца будзеце!

Толькі ў маёй казцы сям'я -- усё ж сям'я была! (Род? Народ?) Знайшліся ў ёй старэйшыя, знайшліся разумнейшыя -- адлавілі Івана ды добра павучылі па мяккаму моцу. Па-оямейнаму. Бо ва ўсіх сем'ях ведаюць: іншым разам, асабліва ў пераходным узросце, такая дзедаўская навука самая дзейсная. Кооці не шкодзіць, а галаву прасвятляе.

І ўсё.

Вы, праўда, можаце напісаць свой канец -- казка ж на тое і казка, каб кожны завяршаў яе па-свойму шчасліва! Толькі ўсе шчаслівыя фіналы падобныя адзін да аднаго: людзі жывуць-пажываюць, добра нажываюць у эгодае ды спакоі. Калі ў вас не так -- нешта не тое пішаце...

Т. НІЧЫПАРУК, "БМ"

НАСТУПЛЕНИЕ НА ДЕМОКРАТИЮ ПРОДОЛЖАЕТСЯ

Исполком ОДПБ заявил, что президент Лукашенко совершил очередное противозаконное наступление на демократию.

"В декабре 1994 года газеты, которые хотели напечатать доклад С. Антончика, вышли с "белыми пятнами", за этим последовали аресты тиражей, отказ в печатании негосударственных газет и снятие главных редакторов "Республики" и "Советской Белоруссии". Это было грубым нарушением закрепленных в Статье 34 Конституции свободы печати, прав человека на получение и распространение информации. Но в этом случае учредителем вышеупомянутых газет был, по крайней мере, Кабинет Министров."

Однако президентский указ о снятии с должности главного редактора "Народной газеты" И. Середича является грубым нарушением закона: учредителем "Народной газеты" является Верховный Совет и исполнительная власть не имеет к газете никакого отношения, следовательно, этот вопрос не входит в компетенцию президента. Не говоря уже о том, что И. Середич является депутатом Верховного Совета, которого в соответствии с действующим законодательством нельзя снимать с работы. Налицо явное желание видеть прессу "карманной" и послушной во время предстоящей предвыборной кампании. В свое время А. Лукашенко очень возмущался необъективностью прессы в период президентских выборов, однако то давление, которое оказывал на прессу В. Кебич, не идет ни в какое сравнение с тем, что делается сейчас.

Любое нарушение принципа свободы прессы расценивается мировым сообществом как грубое наступление на права и свободы человека. ОДПБ с тревогой отмечает, что после случившегося с "Народной газетой" вполне можно ждать и других неправовых действий, которые могут привести к ликвидации зачатков демократии и установлению авторитарного режима в Беларуси."

Палеміка

Амаль кожны чалавек разглядае наваколыны свет са сваёй асабістай пазіцыі. І нават калі сустракаюцца двое са, здавалася б, ідэнтычнымі поглядамі, хутка нейкая дробязь становіцца падставай спрэчкі паміж імі. Правільна казалі раней, што, колькі людзей, столькі і меркаванняў. Рознагалосі звычайна ўзнікаюць не толькі на бытавым, але і на дзяржаўным узроўні. Так, у нейкага чыноўніка ёсць свой асабісты погляд на жыццё, які неабавязкова павінен падзяляць другі грамадзянін, маючы высокую пасаду. Такія сітуацыі становяцца асабліва цікавымі і напружанымі, калі антаганістамі становяцца прадстаўнікі чацвёртай улады.

Палеміка выданняў -- справа зусім не новая. Яна бярэ пачатак яшчэ з нараджэння адносна незалежнай прэсы. Западнікі спрачаліся са славянафламі ў расійскіх газетах і часопісах XVIII стагоддзя. Манархісты -- з першымі і другімі па чарзе. Галоўнае, што захавалася ў гэтай з'яве і да нашага часу, -- гэта глабальныя памеры спрэчковых пытанняў. У пераважнай большасці яны былі, ёсць і будуць заставаліся пытаннямі грамадска-палітычнага парадку. Не хутка яшчэ наступаць тыя рамантычныя часы, калі мы ўсёй грамадой будзем спрачацца ў цэнтральных выданнях аб мастацка-эстэтычных якасцях нашумелай апавесці маладога аўтара. І вось, калі мы такія сёння ўсе "замкнутыя" на палітыку, то і шукаем у прэсе "аб'ектыўнае і лагічна абгрунтаванае" адлюстраванне грамадска-палітычнага становішча на Беларусі.

Палітыка вачыма "Праўдзівай газеты"

Пасля абрання першага прэзідэнта палітычная машына Беларусі дала вялікі крэн у левы бок. Кіраўнік любой дзяржавы павінен паважаць думкі і інтарэсы кожнага грамадзяніна. Каб гэта здзейсніць, прэзідэнту трэба быць мудрым цэнтралістам, абараняючым левых ад правых і наадварот, у залежнасці ад сітуацыі. Зараз А. Лукашэнка трапіла пад гультю ў адны вароты. Наколькі дазваляе мала кім абмежаваная пасада, ён імкнецца запэўніць мясцовыя структуры выканаўчай улады "сваімі" людзьмі. Працягваюцца канфрантацыя з найбольш канструктыўнымі сіламі Вярхоўнага Савета. А менавіта яны ў значна большай ступені абараняюць правы грамадзян ад чыноўніцкай ро-

зых калібраў і масцей, якія заявялі ў балоце карупцыі, якое абяцаў "высушыць" прэзідэнт.

Імкненне да канфрантацыі ў розных яе праявах моцна б'е не столькі па самому кіраўніку дзяржавы, колькі па міжнароднаму аўтарытэту Беларусі, якая, на думку незалежных экспертаў, набывае рысы аўтарытарызму. У выніку -- скарачэнне крэдытаў і інвестыцый з боку моцнага заходняга капіталу. У той жа

імкнуча кіраваць уладнымі структурамі.

Вялікі крок у бок ад свайго малаарганізаванага і аморфнага заснавальніка зрабіла "Народная газета". І народ яе падтрымаў у час падпісной кампаніі. За праўдзівае, прыняповае і плюралістычнае. Колькі, напрыклад, рваных нерваў і разбітых ілбоў каштавала рубрыка "Дыскусійная трыбуна"? Затое раз "Народная газета" з'яўляецца

лежнай ад урада прэсай. Чытачу не падабаецца, калі яго газеце нехта забараняе штосці там друкаваць. Яму набіў аскоміну штодзённым афіцыйз і абяцанкі светлага жання ў будучым. І таму ён ужо зараз спыняе свой выбар на прыватных выданнях кшталту "Свабоды" і "Андрея Клімова", і правільна робіць. Эпоха "Советской Белоруссии" засталася ў неіснуючай краіне з той жа назвай.

Як пачуваешся ля ўлады, чацвёртая? Сёе-тое з жыцця беларускай прэсы

час усходняй фінансаво-крымінальнай групы пачуваюцца ў нас, як дома. Адным словам, сённяшняму кіраўніцтву не хапае здаровага прагматызму ў энэшне-эканамічных адносінах, каб аднолькава ўзаемавыгодна мець справу і з Расіяй, і з заходне-еўрапейскімі краінамі. Без нікому не патрэбных спасылак аб славянскім братэрстве і канфесійных рознагалоссях -- Масква ж нас, напрыклад, доўж па поўнай праграме, нягледзячы ні на што.

І яшчэ не хапае ў кіраўніцтва агульнанароднай і ўсім даступнай ідэі, якая б магла кансалідаваць усё грамадства для рашэння складаных задач выхадзі з крызісу. Прамежавым званом паміж радыкальнымі сіламі злева і справа, дэмакратычнымі і аўтарытарнымі, які бярэ лепш за першых і другіх, -- вось кім павінен быць прэзідэнт у нашай краіне.

Скажы мне, хто твой гаспадар...

Палітычная накіраванасць нашай прэсы вызначаецца вельмі проста -- дастаткова паглядзець у выхадных даных газеты, хто яе заснаваў. Надпісы кшталту "Кабинет министров" ці "Вярхоўны Савет" з'яўляюцца моцнымі стрымліваючымі фактарамі на светлым шляху да свабоднага друку. На дадава вялікага плюса і тое, што кожная газета ў якасці маральнай кампенсацыі друкуе побач: "Калектыў рэдакцыі". Як і шмат гадоў назад, сродкамі масавай інфармацыі

самым масавым і прэстыжным выданнем з паўмільённым тыражом.

Змена лідараў сярод беларускіх газет адбылася на пачатку 1995 года, калі крызіс улады і ўладавай прэсы размеркаваў месцы на інфармацыйнай прасторы Беларусі. Непрыемнасці "Советской Белоруссии" былі абумоўлены не столькі адвядзенай фігурай галоўнага рэдактара, колькі агульным працэсам дэмакратызацыі журналістыкі, пад якім ніяк не палпадала гэта выданне. Недазе ў ліпені, калі абедзве газеты мелі амаль аднолькавую колькасць падпісчыкаў, адбылася смяротная палемічная бойка паміж імі. Даходзіла нават да публічных абразаў. Асіскі назваў сябе Клёнавым, а рэдакцыя "НГ" назвала Клёнава "духоўным байструком ваенных цэнзараў", бо той меў нахабнасць даваць выданню-канкурэнту парадны рознаступені карыснасці.

Так пачаўся заняпад "Советской Белоруссии".

Увесь 1994 год заснавальнікі гэтай газеты ўсімі магчымымі спосабамі псавалі рэпутацыю выдання. Галандскія вуткі і іншыя падобныя прыклады "ўзаемадзеяння газеты і ўрада" здолелі амаль што ўдвая павялічыць тыраж "Советской Белоруссии". На сённяшні дзень гэта газета прадстаўляе сабой вузкападырадковае адміністрацыйна-прававое выданне, з тэндэнцыяй падвядзення тыражу, якую не ў сілах затрымаць ні Мікалай Галко, ні Павел Якубовіч.

А будучыня -- за свабоднай і неза-

Р.С. Усе сумныя высновы і прагнозы, змешчаныя ў надрукаваным вышэй артыкуле, спраўдзіліся, як кажуць, на 200 адсоткаў. 17 сакавіка прэзідэнтам быў падпісаны указ аб адхіленні І.Сярадзе ад пасады галоўнага рэдактара "Народной газеты". Формальнай падставай з'явілася "публікацыя матэрыялу, што заклікае да насілля і грамадскага процістаяння".

Як бачым, указ пад "д'явольскім" нумарам 113, прымеркаваны да гадавіны правядзення рэферэндума аб захаванні СССР, быў невыпадковым з'явай. Тут дастаткова нагадаць і "Советскую Белоруссию", якая была прабным каменем; і візіты Рыбіна, Ельцына, Жырыноўскага, і "ногага" начальніка ўпраўлення грамадска-палітычнай інфармацыі адміністрацыі прэзідэнта Зяміталіна. Людзі адкаваныя самі ў стане арабіць з гэтых фактаў пэўныя высновы...

Канешне ж, большасць рэдакцыі "Народной газеты" была абурана такім рашэннем, але ніякіх забастоўак у бліжэйшыя часы журналісты рабіць не збіраюцца. Хутчэй за ўсё справа дойдзе да суда, які, як і звычайна, не дае нічога канкрэтнага. Вярхоўны Савет, калі б іхцеў, наўрад ці абароніць свайго рэдактара, бо адчувае, што прэзідэнт узяўся і за яго. Пытанне аб "самароспуску" парламента загадана вырашыць. Вось такая ў нас "дэмакратыя"... Тым не менш той, хто вельмі любіць здамаць з пасады рэдактараў, павінен ведаць, што народ купляе і выпівае газеты не толькі дзеля праграмы тэлебачання.

Павел ЛОСКУТАЎ,
спецыяльна для "БМ"

Любовь ЗАГНЕТОВА, независимый юрист:

"Я в жизни многое успела сделать, но этого мало..."

Говорят, что, когда она приходит в суд, судьи готовятся к горячей схватке, где, как правило, успех сопутствует сильнейшему. То есть ей.

Говорят, когда она работала юрисконсультантом ЖРЭО Заводского района, к ней шли, как паломники: консультации она давала всем подряд с утра до ночи.

Говорят, она может перевернуть все наше законодательство, в котором, судя по тому, как мы живем, ой как все несовершенно.

А что она скажет о себе сама? "Я -- типичный Овен. Вот смотри, я тебе сейчас в гороскопе подчеркну все, что точно мне подходит... Овнам хочется сделать абсолютно все, прямо здесь же и немедленно. И пусть замыслы их осуществляются хотя бы на один процент -- с точки зрения "обычных" людей уже это будет обозначать невероятный успех..."

-- Каким было твоё детство?

(С первого слова отметаю мою "вежливую журналистику", она заговорила на "ты", заставляя меня сделать то же самое).

-- С двух до восьми лет лежала в коотно-туберкулезном санатории в гипсе. С тех пор у меня осталось эдакое чувство коллективизма: если ешь конфета, надо каждому дать укусить. А еще помню дикие боли в ногах: часто по ночам плакала, а когда медсестра спрашивала, что со мной, отвечала, что плачу, потому что у меня умер дедушка (хоть умер он в 43-м году). Вообще, наверно, если бы не мой характер, если бы не занималась танцами и баскетболом под чужим именем (мне же нельзя было), я бы всю жизнь могла проходить на костылях.

-- А твоя неломанная карьера в молодости -- кондуктор автобуса, потом ноч-

ная няня, затем токарь-револьверщица -- это тоже следствия бурного характера?

-- Я всю жизнь делала то, что мне хотелось. Правда, мне очень нравилось работать токарем: своими руками вытачивать на станке детали. Но с начальством у меня действительно отношения не складывались. Дело в том, что у меня соседка была судьей -- и в общем подвела я находила юридическую литературу. Там я и "разжила" трудовым кодексом -- и давая защищать права рабочих! Про меня говорили, что я ногой открываю дверь к любому министру: я вламывалась в кабинет директора и от дверей начинала заявлять о несправедливости -- иначе потом бы не послушал.

-- Овны ясно понимают, что никто, кроме них, не способен на такой бешеный натиск, и преданы они чаще всего не своим собственным нуждам, а захватившей их идее...

-- Ты не боялась, что за такую активность тебе набьют физиономию или убьют вообще?

-- Сейчас, когда назад открутишь, -- страшно. А тогда я знала, что иду за правое дело, что моего личного интереса -- ноль. Я помню, еще в 5 лет, когда меня кто-то обидел, я решила стать милиционером и защищать несправедливых.

-- Ты себя называешь благородной?

-- Я рыцарь, если это к женщине подходит. Ну, с себя пальто всегда снимала, девочкам на плечи набрасывала. Из-под автобуса ребенка вытащила. Меня бампером задело, но я привыкла, что ноги болят, а когда домой вернулась, вижу: полная туфля крови... А мне еще за это -- приказ о наказании за сорванный рейс...

Быстро и без рисовки она перечисляла подвиги, которыми любой другой бы гордился.

-- Ты любишь людей?

-- Я их даже идеализирую: в каждом пытаюсь найти положительные качества. А тем людям, которых отвергаю, я особенно стараюсь помочь: им трудно, поэтому они и становятся плохими. А тех, кому уже не поможет, -- я их жалею, как убогих, ведь счастье в том, чтобы отдавать!.. В этом прелесть моей работы: приходит человек в панику, руки трясутся, а я спокойно все узнаю, все объясняю. Только плохо -- я не умею отказывать. Например, я консультирую человека в суде, а в это время могла бы решить глобальную проблему...

-- Овны находят себя в организациях, опирающихся на принципы Нового мира...

-- Ты создала Конфедеративный альянс молодежной ООН. Чем занимается эта организация?

-- Глупый вопрос. Вот видишь, я сначала скажу, а потом подумаю: а может, обидела человека... Ты не обиделась? (отрицательно мотая головой). Организация три года существует за мой счет и развивает международное молодежное сотрудничество во всех сферах. Надо просто подтолкнуть молодежь думать о будущем планеты. В Штатах я видела молодежный парламент -- на таком уровне даже наш взрослый не работает. Неужели наши так не могут?

-- Ты теперь только молодежью и занимаешься?

-- У меня, кроме собственных троих детей, еще трое, да куда там -- больше. Во-первых, этот Конфедеративный альянс, во-вторых, рео-

публиканская программа "Молодежь Беларуси", в-третьих, союз юристов и ассоциация юристов-предпринимателей, а также журнал "Бюллетень нормативно-правовой информации", созданный мной -- нескромно, но с моим активным участием. Я уже пять лет пробиваю, чтобы в Минске был информационно-правовой центр, где давали б данные обо всех законах и подзаконных актах республики в контрольном состоянии.

-- И зачем тебе нужна вся эта жуткая работа? (!!)

-- Это моя жизнь. Все остальное -- ерунда. Дети, муж, общественные организации -- все это мне нужно, но все же они мешают мне заниматься любимым делом. Профессия юриста -- это смысл моей жизни.

-- Овны хотят быть нужными, причем не так принципиально, кому и зачем, важно, чтобы их огненная энергия не пропадала напрасно...

-- Ты -- сильный человек?

-- В делах я сильный человек. В быту... Боль стерплю любую, личное оскорбление могу проглотить, перевести все в шутку, но больше всего, когда предадут дело.

-- О чем ты мечтаешь?

-- Мечтаю, чтобы справедливость восторжествовала, чтоб у нас, наконец, было приращено в порядок законодательство. Мечтаю о гармоничном обществе, чтобы в стране были только богатые. Я ненавижу бедность, и человек может быть духовно богатым, только когда он сыт.

-- Хочешь ли ты чего-нибудь для себя, просто ради животного эгоизма?

-- Эгоизма во мне нет. И я счастлива, что живу именно так, как живу.

Ольга ДЕТЮК,
специально для "БМ"

Анатоль АСТАПЕНКА:

"МЫ НЕ ЎСТУПІЛІ Ў БЛОК З БНФ"

Напярэдадні выбараў ледзь не моднай становіцца увага з боку прэсы да дзейнасці ўсіх без выключэння партый. Магчыма, гэта і добра, бо калі яшчэ даб'ешся часу на гутарку з вечна занятымі лідэрамі? Мой суразмоўца -- старшыня Нацыянальнай партыі Беларусі, партыі маладой, усе нюансы дзейнасці якой пакуль яшчэ не сталі прадметам палітычных плётак.

-- Анатолий Уладзіміравіч, які сэнс утварэння яшчэ адной партыі нацыянальна-незалежнага напрамку пры існаванні партый, блізкіх па ідэалогіі?

-- Партыя наша з'явілася ў выніку росту Нацыянальна-дэмакратычнай партыі як у ідэалагічным плане, так і ў тактычным і ў стратэгічным, і ў колькасным. А тая частка, што ў ёй засталася, а'яўляецца калектыўным сябрам БНФ. Дарэчы, што датычыцца БНФ -- гэта адзіная моцная структура, якая адказвае за нацыянальнае адраджэнне ў дзяржаўным маштабе. Але фронт гэта фронт, ён аб'ядноўвае самыя розныя плыні

-- і сацыял-дэмакратаў, і хрысціянскіх дэмакратаў. Прычым за апошнія чатыры гады ў Фронце значныя змены адбыліся не адбылося, ён фактычна закасаў у сваім руху, хача структура ягонага па ўсёй Беларусі арганізавана вельмі моцна. У нас галоўная пазіцыя -- нацыянальная, у іх -- барацьба з наменклатурай, вылучэнне новых дэпутатаў. Так што першапачатковая ідэя чыстага нацыяналізму ў Фронце не стаіць. Ды і, як больш размытая структура, Фронт стаіць на больш размытых пазіцыях. Напрыклад, яны -- за ўсе формы ўласнасці, мы ж лічым, што тут таксама павінна быць вызначанасць, бо менавіта прыватная ўласнасць найбольш адпавядае прагрэсу, апраўдана ва ўсім свеце. На дадзены момант Нацыянальная партыя -- не нейкая "разнавіднасць", яна адзіная структура, якая паслядоўна адстойвае менавіта нацыянальныя інтарэсы беларускага народа. Пачыналі мы з таго, што нас прылічалі да правага флангу, а зараз ідэя значна шырэй, ідэя аб'яднання па нацыянальных інтарэсах усіх олаў грамадства. Усе партыі павінны быць у першую чаргу нацыянальнымі, партыямі канкрэтнай дзяржавы, а не абстрактнымі, нават камуністычнай. І мы лічым, што толькі на нацыянальнай ідэі можна дасягнуць кансалідацыі грамадства, якой зараз пакуль што і блізка няма.

-- Ці перамога ў свядомасці звычайных грамадзян пачуццё нацыянальнага? Людзі ж размаўляюць па-расейску і не надта задумваюцца аб нацыянальных пачуццях.

-- Калі ў нас не народзіцца нацыянальная свядомасць, калі не перамога нацыянальная ідэя, у нас не будзе Беларусі, і ўсё да гэтага зараз ідзе. Адсутнасць нацыянальнага менталітэту вядзе да таго, што народ становіцца абыякавым да сваёй будучыні, ён глядзіць, як ім кіруюць зверху, штурхаючы ў бок Расіі, а гэта народу не прынясе нічога, бо тут ён не лічыць сябе беларусам, а там яго не будуць лічыць паўнаважным рускім. Гэта будзе калонія для парабаў расійскіх багачаў. Усталяванне дэмакратычнай улады магчыма таксама толькі ў незалежнай дзяржаве. Неабходна, каб палітыка ў эканоміцы, культуры, адукацыі зыходзіла з нацыянальных інтарэсаў. І ў знешняй палітыцы, бо, калі Лукашэнка прыязджае ў Кітай, яму даюць перакладчыка з веданнем беларускай мовы, а прэзідэнт размаўляе па-расейску. Гэта свету незразумела: як краіна сама адмаўляецца ад свайго твару? Таму мы знікнем як дзяржава, калі не ўсвядомім атмасферу сваёй ментальнасці.

А наконце мовы... 20 год назад уся вёска размаўляла па-беларуску, дзе-нідзе гэта і зараз захавалася. Мова заўсёды можа вярнуцца. Зараз наадварот -- яна з горада ідзе ў вёску, бо народ усведамляе сябе "зверху". Той, хто бачыў сябе забітым і імкнуўся да вялікай рускай мовы, ён і зараз да яе імкнецца, бо прапаганда "старэйшага брата", якая вялася гадамі, сядзіць вельмі моцна, і патрэбны час, каб гэта вытравілася. Таму галоўнае -- не мова, а ўсведамленне свайго нацыянальнага шляху. І калі зверху будзе ісці менавіта такая палітыка -- спакойная, негвалтоўная, якая б даводзіла народу, што яму выгадна. І тады народ праз пяць год загаворыць па-беларуску, асабліва калі пачнецца выхаванне з дзіцячых садкоў. І наша дзяржава тут -- не адзіны прыклад. Чэхія ж таксама была анемчанай, а чэшская мова існавала толькі ў пэўным асяроддзі.

І за 20 год яны гэтак становіцца выправілі. Тое ж і ў нас. Але працэс дыферэнцыяцыі нацыі ідзе, ён патрэбны Богу як вышэйшы ўтокі эвалюцыі.

-- Як вы прагназуеце падзеі на выпадак, калі раптам адбудзецца рэферэндум, які аб'явіць Лукашэнка?

-- Я думаю, што такога рэферэндума не будзе. Вярхоўны Савет яго не падтрымае, тым больш што мы выбіраем новы парламент. Калі б гэта яшчэ было год назад... А так зараз не варта нават гаварыць пра сэнс такога рэферэндума, ды і зараз народ ужо не той стаў, ён не давярае ні Лукашэнку, ні бальшавіцкай, як я б сказаў, прапагандзе супраць сімвалікі мовы. Так што ніхто не дазволіць Лукашэнку ажыццяўляць такую эдраніцкую антыдзяржаўную мэта.

-- З чым ваша партыя ўступае ў перадыбарную барацьбу?

-- Зараз у нас ужо ёсць 30 чалавек у кандыдаты. Перш за ўсё мы будзем зыходзіць з пазіцыі самастойнасці. Мы не отварылі саюзу з Народным Фронтом і не ўвайшлі ў іншы блок. Блізкіх нам па духу блокаў фактычна няма, і неабходнасць ў іх -- таксама. Мы лічым, што на гэтых выбарах галоўную ролю будзе адыгрываць асобы, якія выступаюць, а не прыналежнасць іх да БНФ ці кампартыі. Так, некаторыя ўсунулі пагадненні наконце асобных кандыдатур, каб не перашкаджаць, а дапамагаць адзінаму, вядома, ёсць -- з некаторымі ўплывовымі партыямі блізкага нам напрамку. А ў блок з БНФ мы не ўвайшлі, таму што, ведучы сваю жорсткую палітыку, ён і на гэтых выбарах паставіў жорсткія ўмовы -- адзіна кандыдат ідзе ад усяго блока. Таму менш шматлікая партыя, далучаючыся да БНФ, губляе шанцы атрымаць тое, што яна хоча. Скажам, тая ж НДПБ атрымала 1-2 месцы на 162 акругі. Нам жа неабходна, каб людзі нас ведалі, маглі з намі пазнаёміцца і далі нам шанцы прайсці ў Вярхоўны Савет. Таму мы абралі правільны шлях, нягледзячы на тое, што не павінны ісці на глыбокія супярэчнасці з БНФ, хача і было б пажадана, калі б яны ішлі насустрач, паважалі іншыя партыі і не дыктавалі сваю волю. Павінна быць менш бальшавіцкага падыходу. Трэба зразумець, што камуністычная, іншыя прарасейскія партыі растуць і карыстаюцца нашымі непаразуменнямі. Таму самым разумным, я лічу, ўсім партыям нацыянальна-дэмакратычнага напрамку сеці за отол перагавораў, дагаварыцца аб дапамозе. Бо мы за гэты час не чулі ад Фронта ніводнай сустрэчнай пра-

пановы. Не ўступілі да пятага ў наш блок -- больш да нас не прыходзіць, мы з вамі не гуляем -- ну што ж гэта за падыход такі?

-- Ці бачыце вы аптымальнага лідэра ў чый-небудзь асоба?

-- У нас народ не ідзе зараз за лідэрамі, ні за якімі. Вельмі ім цяжка зараз стаць, хіба на хвалі якой-небудзь "жырыноўшчыны", але яе, дзякуй Богу, у нас няма. А нейкія там разумныя ідэі -- яны ў нас пакуль проста не праходзяць, бо прапаганда, якая ішла ад камуністычнай наменклатуры і мафіёзных структур, дабілася сваёй мэты, а тыя ж мафіёзныя кланы захапілі ў свае рукі большасць матэрыяльных каштоўнасцей і імі кіруюць. А народ, які яшчэ больш бяднее, звязвае гэта з дэмакратамі, з адраджэннем. Гэта ўсё спрацоўвае супраць, і выйграе на гэтым той, хто паціху здае Беларусь. Але будзем спадзявацца, што з'явіцца ўсё ж аптымальны лідэры. Але яны не павінны быць экстрэмістамі, як лідэры Народнага фронту. Я не спрабую крытыкаваць Пазыняка, у яго добрыя думкі, але і таго, што адліхаве людзей, таксама шмат. З народам трэба размаўляць даступна, але не трэба яго абдурваць, як Лукашэнка. Тут трэба быць сцямленым чалавекам і любіць сваю Радзіму. Інакш -- яшчэ адзін Лукашэнка, і народ атрымае тое ж, што атрымаў зараз. Таму шлях бачу адзін -- гібкае разуменне пабудовы адносін з простым народам, разумная палітыка ва ўсіх прывахах.

-- Некалькі ўплывовых, на ваш погляд, ваша партыя? Якая ўнутраная работа зараз у ёй вядзецца?

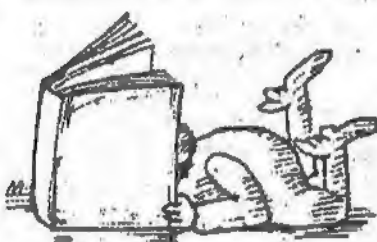
-- Работа ва ўсіх партыях зараз адна -- падрыхтоўка да выбараў. Збіраем подпісы. У оуботу правялі з'езд па вылучэнню кандыдатаў ад партыі, і галоўнае, што зараз зроблена, -- прайшлі перарэгістрацыю,

выканаўшы ўсе патрабаванні, у тым ліку і колькасныя, нас ужо больш за 600. Планы вельмі шырокія, і мы пачалі іх ажыццяўляць: адладка работы нашага навуковага аддзела, на які мы маем вялікія спадзяванні -- зоймецца ён навуковымі распрацоўкамі ў галіне заканадаўства, юрыдычных пытанняў, чаго няма яшчэ ні ў адной вядомай партыі, у тым ліку ў Народнага Фронту. Мы толькі ў верасні пачалі, прайшлі малыя шляхі, але за гэты тэрмін зрабілі рэзка скачок у плане колькасці і ў разуменні свайго месца ў грамадскім жыцці Беларусі. Мы прымаем актыўны ўдзел ва ўсіх асамблеях, канферэнцыях, не прапускаючы ніводнай магчымасці выступіць. А яшчэ ў нас у партыі шмат жанчын, што вельмі яе ўпрыгожвае. Шмат таксама і студэнтаў.

-- Як, па-вашаму, вырашыцца супрацьстаянне прэзідэнцкай улады і апазіцыі?

-- Усё будзе залежаць ад таго парламента, які прыйдзе. Калі ёсць супярэчнасці з гэтым, дык з новым будзе яшчэ больш. Думаю, новы парламент будзе дамагацца дзвюх трэцяў галасоў для выказвання недаверу прэзідэнту. Бо і прэзідэнт, і ягоная каманда непадрыхтаваны да той ролі, якую на сябе ўзялі. Ды і становішча ў Беларусі пакуль што не спрыяе прысутнасці прэзідэнцкай улады. Спачатку трэба пабудаваць дзяржаву, наладзіць дэмакратычныя нормы жыцця, а пакуль што мы маем толькі заклік: "Давайце ўступім у Расію!" Дык калі мы будзем губерняй Расіі, навошта нам прэзідэнт? Няхай будзе губернатар...

Гутарыла Ціна КЛЫКОУСКАЯ, "БМ"

Матэрыял пра вечарыну Славаміра Адамовіча, з'яўляецца для мяне журналісткім усталяваннем справядлівасці. Чаму пра юбілей Р. Барадуліна ўсюды напісалі, а пра больш цікавую імпрэзу -- не? Гэта ж падзея ў нудным літаратурным жыцці суветаннай дзяржавы! Такай стыльнай тусоўкі! Дом літаратара яшчэ не бачыў. І нічога, што большасць запрошаных сваёй сэксуальнай непаголенасцю і своеасаблівацю паводзінамі нагадвала прадстаўнікоў клуба сэксаменшынстваў, тым больш, што велізарны фаллас,

Свята мастурбацыі ад французізму

намаляваны Алесем Пушкіным з надпісам "Славаміру", некаторых крыху і сапраўды забытаў. Але Славамір на фоне яго глядзецца цудоўна, асабліва ягоная знакамітая партызанска-дэзерцёрская форма і выраз твару, якому як нельга больш адпавядаў прачытаны кімоўці з прысутных верш "гарызантальнае перамяшчэнне сківіц". Чуткі аб тым, што на вечарыне быў сапраўдны "Галівуд", папаўзлі па адпаведных колах назаўтра ж, і не дарэмна. Бо Славамір Гёнрыхавіч ізноў паставіў на роў "грамадскую думку абмежаванага кола асобаў", чаго не рабіў з часоў Віцебскага з'езду нацыяналістаў.

"Сцябашкі" пачаліся адразу, калі Славамір няроўным голасам, губляючы рытм, пачаў галасіць у залу

свой самы доўгі верш "На дазень стварэння арганізацыі "Правы рэванш", прычым твар у яго быў бледны і спалоханы, бо верш ён чытаў, сядзячы вярхом на Пушкіне і, відаць, баючыся грохнуцца з яго. (Менавіта тады, пад яго галашэнні, і намаляваў Пушкін названы ўжо малюнак. Перад тым ён яшчэ папоўзаў па сцэне пад апакаліптычныя гукі з усіх бакоў.)

Далей нічога непраздказальнага не было, хача зала і канала ўвесь час ад рогату. Што рабіць, калі нават успамін аб некаторых вершах Славаміра Адамовіча павяргае ў смехавую істэрыю? А калі яшчэ пра ўласнае "рукаблудства" чытае аўтар... Вядома, астрыжаны пад паўстанцаў хлопчыкі выкідалі чорна-чырвоныя чорныя сцягі пры кожным гукі голасу

любімага правадыра. Адчуваючы такую своеасаблівую падтрымку, олаўны сын зямлі беларускай мякчэўтарам, і галома становіўся менш ахрыплым. Вядома, натоўп прыгожых жанчын усіх узростаў быў побач з кветкамі, як усвядомленая неабходнасць. Пасля сканчэння вечарыны яны як ашалелыя лямануліся за аўтографамі пад браўерныя гукі маршаў трэцяга рэйха, любімай музыкі Славаміра.

Герой вечарыны пастараўся, прыцягнуўшы на овой "бенефіс" усіх "зорак" новай хвалі беларускай пазэі і таго, што побач з ёю расце, і ніхто з іх не абышоўся без пасажаў: у мінскага выканаўцы Альгерда Бахарэвіча невядома што да чаго служыла дапаўненнем -- гітара да стракатых "бермудаў" ці наадварот, Сяргей Патаранскі вы-

йшаў даволі стомленым, бо выклаўся на рогат у залі і змучана выклаў у рыфмах сваю галоўную тэму -- "Сплетенье рук, сплетенье ног, судьбы сплетенье"... А пазят з Гродна Юрый Гумянюк зноў вярнуўся да "тэмы", паведаміўшы: "Нас са Славамірам аб'ядноўвае вось гэта, -- тыцнуўшы пальцам у малюнак, -- мы першымі ў беларускай пазэі распрацавалі тэму мастурбацыі". Відэавочна, мастурбацыі "шэрым рэчывам" таксама, бо прыдуманая ўся гэтая маліна была са своеасаблівым густам. Адзінае, чаго не хапіла "міламу мясцовому футурызму" каб узяцца да ўзроўню сапраўднай элітарнай тусоўкі, -- іронія да ўсяго, што адбылася, з боку як аўтара, так і прысутных.

Ціна КЛЫКОУСКАЯ, "БМ"

Саша НОВИКОВА:

"Посмотрите на мое лицо, и вы увидите..."

Об Александре Новиковой, несмотря на ее юный возраст, написано уже достаточно. Поводом к тому -- феномен издавшей свой первый сборник двадцатилетней поэтессы, нашедшей свою нишу в молодой белорусской поэзии и твердо отстаивающей свое -- женственность, чувственность, изысканность в жизни и в стихах.

-- Саша, увидев название твоего сборника -- "Мост между адом и раем", -- многие упрекнули тебя в претенциозности. Я далека от этого, но ты живешь в аду или в раю?

-- Человек всегда служит и Богу, и дьяволу. Он служит и добру, и злу. Существует еще и мысль о том, что, как бы грешен ни был человек, но если здесь, на земле, за его душу кто-то молится, то его душа найдет избавление от вечного ада. Я пытаюсь совместить это в себе, стать мостом между раем и адом. Впрочем, еще Жданов говорил в свое время об Анне Ахматовой: "я не понимаю, кто передо мной -- монахиня или блудница".

-- Твои стихи -- это результат пережитого или же ты воплощаешь в жизнь то, о чем мечтаешь, в стихах? Твои стихи -- о любви, рядом с тобой всегда много мужчин...

-- Да, я воплощаю в своей жизни то, о чем мечтаю, стихами, равно как и они -- следствие того, что происходит со мной. Недавно я была в Зимнем и там представила себя императрицей. Я представила себя надевшей бриллиантовую корону и сказала себе: да, я буду королевой, пусть ненадолго, пусть потом вся моя жизнь будет терниями и шипами, пусть на час, но -- королевой.

А мужчины... Я чувствую себя драгоценной вазой, в которой постоянно меняют свежие прекрасные цветы. Рядом со мной всегда новые мужчины, но среди них нет недостойных. Меня часто можно видеть в чем-то сопровождении, но это не значит, что я люблю этого человека. Почти всегда я появляюсь в обществе с разными мужчинами, это мое обременение. Это помогает. Женщине нельзя быть одной, а красивая женщина никогда не бывает в одиночестве.

-- Говорят, что твои руки целуют "крестные отцы" минской мафии... Это правда?

-- Да. К тому же последнее время мое имя связано с легендами, часто мне говорят что-то типа... Но я так отвечаю на этот вопрос: это мой город, это моя столица, и здесь я делаю все, что хочу. Я могу появиться в любое время суток на улице, и со мной ничего не случится. А насчет целования рук -- да, их целовали... Много мужчин целовали мои руки.

-- Выход сборника что-то изменил для тебя во взаимоотношениях с людьми, с которыми ты постоянно общаешься?

-- Конечно; это очень повлияло, все стало вдруг хорошо ко

мне относиться. Даже люди, которые когда-то подпускали мне "шпильки", изменили свое отношение. Теперь надо мной никто не посмеивается, хотя иногда мне бросают: "Кому это нужно?". В первую очередь это нужно мне. Конечно, хотелось бы, чтобы люди понимали, чтобы люди меня читали. Но в первую очередь это нужно мне, это какой-то потенциал, который нужно вылить на бумагу, это творчество, без которого я не мыслю своего существования на земле, это точно так же, как те картины, которые я пишу и которые висят у меня дома. Я пишу их по ночам...

-- Чем бы ты хотела заниматься всю жизнь, помимо поэзии?

-- Знаешь, раньше я мечтала о большом-большом доме, о каком-то принце, который заберет меня туда, вырвет из всего этого, и я перестану быть деловой женщиной, перестану для многих быть чем-то недоступным, страшным, что у меня будет трое детей, и друзья будут приходить в мой великолепный дом. Но это несуществующая мечта, такие мечты не сбываются, и я живу в этом мире, живу в одиночестве, и в отношении этого я человек свободный и спокойный.

-- Ты подразделяешь окружающих тебя людей на тех, кого ты используешь, и тех, кого просто любишь?

-- Да, подразделяю. Да, конечно же. Как это ни прискорбно звучит, но в наш век без этого обойтись нельзя. Может быть, я стала циником за последние время, но время -- оно наложило на меня свой отпечаток. Эти люди, которые изуродовали меня, и вместо рая, вместо обетованных небес я увидела здесь ад. И ад изменил во мне все, он лишил меня моего прекрасного лица, где-то он лишил меня веры в жизнь, веры в любовь, и стала чем-то вроде машины, и "поэт" -- звоние, которое на меня повесила общественность, -- я не сказала бы, что для меня оно очень обременительно... Просто от людей теперь поступает много писем на радио, в газеты, домой звонят те, кто как-то может достать мой телефон. Я поняла, что это нужно людям. И теперь, даже если я писать не буду, меня заставят сами люди, потому что они хотят меня слышать.

-- Произошло ли твое сближение с белорусскими литературными кругами? Ты сатирировала свое мнение о них?

-- Я вошла в эти круги, очень хорошо отношусь ко всем этим людям, считаю всех очень талантливыми, очень уважаю В. Некляева и М. Федюковича, который рядом со мной с самого детства, он -- мой крестный отец в поэзии, и я не стесняюсь говорить об этом. А В. Некляев, его стихи об актрисах... Я сама играю на сцене народного театра... и он просто гениальный поэт.

-- А поэты молодые, твоего возраста -- есть ли среди них те, чей уровень ты ценила бы вровень со своим?

-- Только молодой белорусскоязычный поэт Сергей Пата-

Мне приснился страшный сон --

Кладбище...
И елочник изрубит звон
И настбище,
И желтый липкий водопад,
И серый ветер.
В сонате ноты неслучайно
Скрипка отметил.
У скрипача с тоскою взгляд,
И он не светел...
Скрипка сонату сочинил
О теплом лете.
Скрипка устал. Скрипка уснул
При сером свете,
Его глаза -- как два тумана,
Два соцветия.
Скрипка в могиле, видит свет
Страны далекой.
Он не сберет своей любви,
Он -- одинокий.
Теперь не скажет скрипка мне,
Что я красива.
Теперь не будет пенять струны
В часы отлива...

Своей неприкаянный портрет
Рисую в пепельнице рыжей
Волочик дыма сигарет
И взглядом полуживотным.
Свидетели моих сует --
Измятые, в вине, салфетки,
Висельные лампы тусклый свет,
На блюде мертвые креветки.
Как быстро гости разошлись
Оставив на столе обеды,
Стихое бездарное

смятый лист
С убогой саломной виньеткой,
Небрежно брошенный лезвием,
Фольги кусочки, булок крошки.
Не то тоска, не то покой
В глазах мой усталый кошмар.
Обвели хитрые усы.
Со вздохом тикот час --
Им комплиментов не досталось.
Как быстро гости разошлись...
Небрежно сдвинуты бокалы...
На дне бокала -- наша жизнь...
А за окошком -- ветер алый...

Туманная луна...
Туманная тоска...
Во сне опять была,
Была ничейной невестой...
И платье подвенечное

Мне шили облака,
Корону сделали мне
Из золотого теста...
Ты мне дарил любовь --
И это было сон...
Мольба, молитва и
Бриллиантовые тени...
Любимый мой не ты,
А мой любимый он --
Алмазный принц из сказки
Счастлив и весел...
Среди белых кружево,
Среди таинств любви
Ты что-то мне шептал,
Мы в комнате сидели.
Прости, шептал не ты,
Шептали это вы...
И звезды в темноте
Над городом висели...

Одному из поклонников
Нет, я не болен.
Вы -- как трагичный клоун,
Замотанный в старый
потрепанный шарф.
И мне так смешно,
когда клоун изволивает
И клетчатый шарф
хочет выдать за шарм.
Ах, полночь, полночь,
шарм вам не нужен.
Вся жизнь ваша --
словно плохая игра
Плохого актера,
что кушера служит,
Ну, или актрисе,
что слепком стара...

Осталась пустота
И больше нету сил,
И больше нету слез...
Сплошная чернота...
Осталась тяжесть дней,
Таинственности миг,
И таинство греха,
И трескание свечей.
Осталась в сердце боль
И глухая печаль,
И звон еще стекла,
Разбившегося вдребезг...
И пьяная хунд,
И чай-то гражский свет.
Неловкий чарльстон,
Перчаточек батист...
Огни ночных реклам --
Безжизненность и зной...
Подлунье сыплет град
На серость мостовой.
Восенний поцелуй
Неловкий и слепой...
Мы -- человека два
У приставки большой...

ранский. Потому что в его стихах есть и глубина, и сила мысли, и прекрасный белорусский язык, что так редко встретишь в наше время.

-- В юности писал стихи и твой отец. Родители тоже лепили тебя как поэта?

-- Да. Только к 12 годам я разуверилась в сказках, и это было для меня трагедией. Тогда я сама стала сочинять сказки и сказкой сделала всю свою жизнь, может быть, поэтому имя мое и украшено всевозможными легендами.

-- Ты не чувствуешь себя сродни булгаковской Маргарите?

-- Это, безусловно, мой любимый персонаж -- булгаковская Маргарита. Не Наташа Ростова, не Анна Каренина, а именно Маргарита. Я в свое время хотела играть этот персонаж на сцене. Раньше я считала, что ради любви можно отдать дьяволу душу, и я даже считала себя на это способной, сказав когда-то в своих стихах: "Любовь -- пред величием этого слова падают троны, династии, имена". Но рядом нет того, кто сыграл бы роли Мастера и Воланда, и в этом заключается моя трагедия. Когда же задается вопрос, видели ли вы Мастера и Маргариту в одном лице, я говорю: посмотрите на мое лицо -- и вы увидите, с одной стороны я Мастер, пишущий и тем живущий, с другой -- Маргарита, которая всю жизнь ищет любви.

-- Ты по-прежнему ищешь ее?

-- Нет. Полгода назад я сыграла свой последний ва-банк: я встретила человека и очень полюбила его, но человек этот предал меня. А за предательство я плачу мстостью, хотя это и не по-божески, хотя это и против моральных законов, по которым должен жить человек. Но мужчинам я плачу мстостью, и это самая черная из всех монет, которые я выкладываю на прилавок.

-- А люди, которые годами обрушивались на твои стихи... Им ты тоже мстишь?

-- Им -- нет. Что ж, это были просто критики, просто люди, говорившие мне правду, и я ценю эту правду. Я ценю то, что они мне говорили, хотя и не принимал этой критики. Мне говорят, что мои стихи -- это поток сознания, мне повторяют: "не говори красиво", но я считаю, что поэзия без красоты -- это не поэзия, и в своих стихах я придерживаюсь традиции И. Северянина. Хотя в своей поэзии хочу воплотить четкость ахматовского стиха, есенинскую наглость и ритмах Маяковского.

Раньше, когда я начинала... Всех пленяло мое стихотворение, которым открывается сборник: "Я -- сок, я сок кристальный, сок березовый". С этими стихами я вошла в литературу, мне говорили, что, если бы не они, меня бы никогда не напечатали. Я считаю -- лучше написать одно хорошее стихотворение, чем 20 плохих. Можеет, я уже никогда не превзойду себя, никогда не напишу, что я -- сок, потому что девочка, которая жила во мне, которая верила в любовь, в дружбу,

в верность, она умерла. Осталось что-то жестокое, злое. Может ли поэт быть циником? Наверное, да.

-- Если коснуться прозаической стороны твоей жизни, что ты планируешь делать в ближайшее время, где жить, работать?

-- Ты знаешь, как бедствуют наши поэты, в какой нищете они живут. Я не хочу жить в нищете, она ломает меня, и у меня должно быть мое ремесло, которым я смогу зарабатывать. Поэтому учусь на факультете журналистики. Я планирую стать комментатором-обозревателем по культуре на Белорусском телевидении, а потом хочу занять кресло редактора информационных программ. Думаю, что это место мне вполне подойдет.

Мне хотелось бы уехать, но здесь моя родина, здесь я родилась, выросла, здесь меня приняли, здесь меня уже знают, а там я чужая, там все нужно начинать с нуля. Но если здесь какой-нибудь фашист придет к власти и меня выдворят за мою русскую речь из этой страны, то я, конечно, уеду в Россию, вынуждена буду сделать это. И это будет город Санкт-Петербург.

-- Твой имидж недоступной, блистательной светской юной дамы... Но ведь правда то, что ты -- из провинции?

-- Я провинциалка, и потребовалось очень много времени и сил, чтобы сделать из себя эту светскую даму, -- через насмешки, унижения, плевки. Жертвовать пришлось всем, красота -- ведь она требует жертв. Я была очень страшной: я весила 73 килограмма, и мне пришлось проделывать над своим телом, своими манерами, своим разговором немаловажные усилия. Я училась общаться с людьми, искать к ним подход. Мне было очень трудно, я не знала, на какой сестрь трамвай, я боялась метро... Я была натуральной дикаркой.

-- Каков же теперь твой круг общения?

-- О, это самые разнообразные люди, в том числе самого экстравагантного рода занятий. Ко всем я очень хорошо отношусь. Конечно, есть среди них и свободные художники, свободные журналисты, известные поэты и поэты молодые, неизвестные совсем. Люди и преклонных лет, и мои друзья, прежде всего -- мои друзья. Это мой круг на данном этапе, и я не расположена сейчас кого-то еще в него вводить, потому что человек, входящий в мой дом, -- это всегда друг. А появляться в дом ко мне очень сложно, исключительно по моему личному приглашению. Недавно я ехала в машине с одним бизнесменом, и он назвал меня ущербной. Не этим людям судить, ущербна я или нет, об этом может судить только Бог, и он рассудит перед самым концом, и всем достанется по заслугам. Поэтому для одних людей ты ущербен, а для других -- гениален.

-- Чего же ты все-таки никогда не прощаешь?

-- Я не прощаю предательства. А слабости? Я прощаю все человеческие слабости. На правах сильной женщины прощаю практически все. Но я не прощаю измены. Хотя сама могу изменять...

Разговаривала Ядвиге АДАМОВИЧ, для "БМ"

П Р А Р О К

"ПЛЯН ЭВАКУАЦЫІ" -- НОВАЯ БЕЛАРУСКАЯ КАМАНДА?

Хто б там чаго ні казаў, але ў беларускім рок-н-роле час ад часу здараюцца нечаканыя і сюрпрызы. Прыводзіць прыклады ня буду -- хто цікавіцца, той ведае. Але няшмат людзей ведае пра апошні сюрпрыз. Гэта новаўтвораны рок-праэкт пад назовам "Плян эвакуацыі". Музыкі, якія ўдзельнічаюць у гэтым праекце, запісалі пакуль што толькі адну песню. Яна завецца "Амерыка". Пра дапамогу "Студыі БМ" адразу ж быў зняты кліп. Гэта гаворыць пра тое, што за гэтым праектам стаяць грошы. Таму я і сустраўся з чалавекам, які робіць палітыку гурту, які займаецца раскруткаю і рознымі цяміямі для мяне фінансавымі справамі. Гэта дырэктар гурту "Плян эвакуацыі" сп. Васіль АБРАМОВІЧ.

-- Сп. Абрамовіч, якія музыкі граюць у гэтым вашым новым калектыве? Можа, я кагосьці з іх ведаю?

-- Гэтыя людзі даўно знаёмыя паміж сабою, яны шмат гадоў аддалі рок-н-ролу і гралі, а некаторыя з іх і цяпер граюць у розных беларускіх гуртах.

-- Чым вы іх зацікавілі, што яны сабраліся разам?

-- Натуральна, грашыма. Я выплочваю музыкам зарплату. Я прапанаваў ім канцэрты тур па Нямеччыне. Музыкі ў "Пляне эвакуацыі" сталыя, опадзяюся, яны пацягнуць гэтую працу. Праўда, зробленая пакуль што толькі адна песня, але я думаю, што яны возьмуцца за справу і ў хуткім часе будзе запісаны першы альбом. Тады я пушчу ў ход свае замежныя сувязі, а ў іх умяне багата. Вось цяпер мы афармляем замежныя пашпарты. Гэта ў наш час досыць складана, але сувязі і грошы зробяць сваю справу.

-- Вы гаворыце пра альбом. А ці ёсць якіясьці творчыя напрацоўкі?

-- Я бізнэсмен. У мяне дзве фірмы. Мая справа -- забяспечыць нармальныя матэрыяльныя ўмовы музыкам для працы. У творчых пытаннях я ня лезу. Людзям, якія сабраліся ў гэтым новым

гурце, я давяраю.

-- Чаму трымаецца ў сакрэце, хто ўваходзіць у склад "Пляну эвакуацыі"?

-- Гэта вядомыя ў беларускім рок-н-роле людзі. Кожны з іх мае свае амбіцыі, таму ёсць небяспека, што яны не спрацуюць. Тым болей, што запісаная пакуль што толькі адна песня. Таму мы вырашылі пакуль не называць імёнаў.

-- Назоў гурту -- "Плян эвакуацыі". Першая песня завецца "Амерыка". Гэта супадзенне?

-- Натуральна, не! Першая песня музіць быць у нечым традыцыйнаю, а ў нечым наватарскаю. Таму музычны стыль "Амерыкі" блізка да індэпендэнту, што для нашага рок-н-ролу ёсць пэўным наватарствам. А тэкст традыцыйны. У нас любяць сьпяваць пра Канаду, пра Аўстралію, пра Амерыку...

-- Сп. Абрамовіч, дазвольце задаць пытаньне ў пэўнай ступені некарэктнае... Вы габрэй?

-- Нахаль, не.

-- Але вы ўсё ж бізнэсмен. Бізнэсмены ў нас -- гэта людзі асыярожныя. Яны ўкладаюць грошы ў правяраныя прыбытковыя праекты. Чаму вы паставілі на новаўтвораны беларускамоўны гурт?

-- Я паставіў на правяральных, сталых рок-н-рольных музыкаў.

-- Ці не прасцей было б працаваць з "Краймай" ці "Новым небам"? Раптам ваш праэкт у хуткім часе разваліцца, ляснуцца грошы, намаганьні...

-- Мне падабаецца тое, што робіць "Крама", мне падабаюцца навароты "НН", але я хачу мець сваю каманду, ні да каго не падобную.

-- "НН" было ў Даніі, "Мроя" -- у Францыі, "Уліс" -- у Англіі, у Нямеччыне... А вынік невялікі. Чаму вы так упэўнены ў міжнародным посьпеху "Пляну эвакуацыі"?

-- А хто займаўся гэтымі гуртамі? Амельяновіч, Астраўцоў, Лукашук. Хто яны? Аматары! А я ж прафэсійнал.

-- У вас ёсць дзве фірмы, і я думаю, што яны прыносяць добры прыбытак. Што вы маеце на мэце, калі ўкладаеце грошы ў беларускі гурт: вывесці беларускі рок-н-рол на міжнародны ўзровень ці, зноў жа, атрымаць прыбытак?

-- Пра прыбытак казаць вельмі рана. Пра міжнародную раскрутку -- таксама. Пакуль што я стаўлю на мэце упэўніць беларускага слухача, што ня варта глядзець толькі ў бок Захаду альбо Усходу -- ёсць і на Беларусі добрая музыка. І я думаю, што праз пару-тройку гадоў тут зьявіцца добрая рокавая аўдыторыя, якая здолее забяспечыць музыкам жыццё, адпаведнае іхняй працы. А працуюць нашыя музыкі вельмі шмат і, я гляджу, нічога за гэта не атрымліваюць.

-- Хто прыдумаў гэты назоў -- "Плян эвакуацыі"?

-- Музыкі прыносілі мне

некалькі варыянтаў назоваў, і я выбраў менавіта гэты. Ен, як кажуць, добра кладзецца на вуха. Вось, да прыкладу, гурт "Крама". Чалавек ідзе па вуліцы і паўсюль бачыць "крама", "крама", "крама"... Гэта элемэнт сыхаванае рэклямы. А ў любой ўстанове, на прадпрыемстве на сыяне вюіць плян эвакуацыі. Так што можаце лічыць гэта таксама сыхаванай рэклямай.

-- У нашай краіне вельмі нестабільнае палітычнае становішча, а тут -- "Плян эвакуацыі", песня "Амерыка"... Ці не баіцеся вы, сп. Абрамовіч, што гэта пашкодзіць вашаму бізнэсу? Што ўлады неадэкватна паставяцца да творчасці вашага гурту?

-- Ня думаю, што нашыя ўлады палезуць у нейкія творчыя пытаньні. У іх сваіх праблемаў хапае. Гэта Сталін любіў разьбірацца з інтэлігенцыяй, саджаў, высылаў. А нашыя ўлады на яе проста не звяжваюць, тым болей на рок-н-рольшчыкаў...

-- Ёсць першая фанэрама, першы відэакліп. Калі будзе першы канцэрт?

-- Адрозь, як толькі напруецца праграма. Думаю, для пачатку мы засьвечымся ў агульных традыцыйных тусоўках, а потым пачнем ладаць улаонныя канцэрты.

Кастусь ЗЬМІЦЬРЭЦ, адмыслоўца для "БМ"

Рок-навінкі

На 8 канале, як вядома, выходзіць у эфір "Студыя БМ". У межах гэтае студыі Кася Камоцкая ("НН") робіць праграму "ПраРОК". Лявон Волькі ("НРМ") -- праграму "Квадракола". Вось і ўдзельнікі гурту "Крама" ігар Варашкевіч ды Зьміцер Лукашук нядаўна дэбютавалі як тэлеведучыя. Іхняя праграма мае назоў "Смачны плягіт", выходзіць двойчы на месяц па нядзелях. Першая ж праграма атрымала даволі вялікую й супярэчліваю глядацкую пошту.

29 сакавіка на канале "НТВ" глядзіце перадачку "Кафэ Абломаш". Гэтым разам з Арцэміем Троіцкім будзе гутарыць небезьведомы ігар Варашкевіч з "Крамы". Акрамя таго, 2

касавіка, у нядзелю, на 5 канале (Санкт-Пётэрбург) будзе паказаны жывы канцэрт "Крамы". Эфір у 8 раніцы. Не прасьпіце.

У Альтэрнатыўным тэатры (В.Харужай, 31а) адчынілася новая музычная крама, філія маскоўскага "Петрашопу". Кошты там ня вельмі высокія, раю зайсьці ды ўпэўніцца, а інтэрвію з дырэктарам гэтае крамы чакайце ў наступных "ПраРОКах".

Скандал вакол касцёла, чаго не было ўжо з 1993 года (на гэты ж раз ізноў гутарка ідзе аб касцёле Святой Троіцы на праспекце Скарыны, які ўжо некалькі гадоў знаходзіцца на балансе Дзяржфілармоніі і таму больш вядомы як зала камернай музыкі)! Але не супраць канцэртаў у храме, а супраць маральнага сьметніка ў святыні вернікаў выступіла парафіяльная Рада, і падстава для гэтага больш чым грунтоўная. Справа не толькі ў тым, што 11 сакавіка, напярэдадні Вялікага Поста, адбылося тое, што прымусіла людзей, для якіх вера займае вялікае месца ў жыцці, устаць на абарону сваёй дарогі да храма. Гэты храм займае зусім асаблівае месца, бо ён -- не толькі рэлігійная святыня, але і матэрыяльнае сьцярдзжэнне існавання жывой, а не створанай па нечым рацэптам беларускасці.

З самых першых дзён сумеснага жыцця касцёлу і філармоніі шмат якія знешнія праявы, мякка кажучы, не адпавядалі настрою ўрачытасці, які звычайна стварае каталіцкае набажэнства. Бо штораў, прыходзячы да касцёла, вернікі знаходзілі на падлозе пустыя пляшкі з-пад гарэлкі, рэшткі "закусона", цыгарэтных "бычкі". Відавочна,

дырэкцыя філармоніі ніколі не пацікавілася, што адбываецца ў памяшканні перад і пасля канцэртаў, вырашыўшы, што не варта губляць час на разважанні аб адказнасці за тое, у якім будынку адбываюцца канцэрты свецкай музыкі. Аднак спроба вернікаў прыцягнуць увагу да становішча спраў ужо была, але тады спрэчка заціхла сама па сабе, а дырэктар філармоніі адказаў тады тым жа, чым паспрабаваў адказаць і зараз: вешаннем "лапшы на вушы", што, дарэчы, атрымліваецца ў яго няблага і перакарнаўча, хаця які-такі вопыт у гэтым у яго ёсць: тыя, хто оутыкліся, падцвердзяць. І паколькі мэфістэфельская ягоная знешнасць мала оупакойвала вернікаў, 13 сакавіка яны пайшлі на расшчырк -- адмовіліся пакінуць храм перад пачаткам канцэрту, абвясціўшы, што застануцца ў ім да таго часу, пакуль пытанне некай не вырашыцца.

Што паслужыла апошняй кропляй? 11 сакавіка перад набажэнствам дзверы вернікам адчыніў работнік філармоніі Старавойтаў у майцы і трусах (добра, што не без іх) -- п'яны ў дошку, а ў алтары вернікі знайшлі паміж омеціца і пляшак...

не, не Марыя Ерпешкую і не Марыю-Магдалену, а опада-рыню Цімашэнку, таксама оупрацоўніцу Дзяржфілармоніі, якая з цяжкаою імкнулася апытомянець і апануцца. Не экзальтаванаоць жаночай натуры і не культ каханьня ў душы прымусіў кабету заняцца ў алтарнай частцы касцёла саксам, а ўсяго толькі колькаоць-выпітага і абьякаваоць да саксо-умоў оандартнай саўковай жанчыны...

Сярод тых, хто прыйшоў абараніць рэлігійную святыню, шмат было моладзі (дарэчы, значная яе частка групуецца вакол касцёлу) і карэспандэнтаў. Але цяжка опадзявацца, што ўмяшальніцтва прэсы нешта вырашыць, бо адваротны вынік яе прысутнасці быў ужо падчас самых розных падзей, калі, дарэчы, абараняць даводзілася правы людзей процілеглых бакоў. Хіба што толькі міліцыя не наважыцца ўжываць свае любімыя ородкі наваджэння парадку, калі змаганне зацягнецца: усё ж такі храм Боскі...

Ціна КЛЫКОЎСКАЯ, "БМ"

ПРЫЕХАЛІ... СЭКС У АЛТАРЫ!

Армия не волк, в лес не убежит

...В квартиру бежит взмыленный парнишка лет 18 и одавленным, чуть не плачущим, голосом хрипит: "Мама, катастрофа! Мне повестка из военкомата пришла!"

Ну, тут начинается... Бабушка -- в слезы, мама бросается к телефону записной книжкой -- обзванивать всех мыслимых и немыслимых знакомых. Правда, отец, затаившись в очередной раз "беломориной", грубоватым, но заботливым голосом начинает рассуждать обо всех преимуществах службы в армии...

Не правда ли, знакомая картина? Многие юноши, достигнув "злополучного" возраста, всячески кланяются судьбе за то, что имеют пол, гордо именуемый мужским, и пытаются всеми правдами и неправдами уйти от службы. По их мнению: там (в казарме) делать нечего. Вот и пробуют наши защитники Отечества, кто поумнее да помоговитей, в институт забиться. Наличие большого кошелька еще проще вопрос решает. Ну, а у кого и мозги не работают, и доллары не водятся, тому одна дорога -- в Новинки, но тоже помогает.

Итак, в конце концов выясняется, что в армию идут дураки, поленившиеся сделать себе справку о слабом мочевом пузыре или... ребята, пожелавшие заслужить (да-да, именно заслужить!) право зваться мужчинами.

Мой собеседник -- начальник 2-го отдела областного военкомата Михаил Викторович КОНСТАНТИНОВ.

Итак, что же новенького ожидает потенциальных призывников и потенциальных дезертиров?

-- Принято положение о территориальной службе. Это значит, что теперь призывники будут служить по месту жительства. В этом есть много преимуществ. Во-первых, исчезнут затраты на транспортировку людей, во-вторых, улучшится моральный климат. Ведь ребята будут находиться вблизи от родных и друзей. Родители будут иметь возможность чаще

навещать своих чад и не бояться за их безопасность, которую они всегда смогут проверить. Пока что только это изменение в призыве я могу отметить.

-- Михаил Викторович, чем вызвано рьяное желание юношей отбиться от армии?

-- Я объясню это изменением мировоззрения. Безудержное желание молодых людей заработать побольше денег затмевает буквально все. Они не верят, что армия может дать много полезного. Например, профессию, причем совершенно бесплатно. Отслужив, ребята выходят профессиональными водителями, радиотехниками, связистами и могут достаточно легко найти себе работу. Кроме того, по примеру западных стран -- Германии, Голландии и многих других -- у нас развивается контрактная служба. Это значит, что любой хорошо зарекомендовавший себя солдат может служить по контракту, получая за это зарплату. А вообще, уклоняются от службы по большей мере минчане, т.к. у сельских жителей меньше возможностей заниматься коммерцией. Вот несколько цифр. Осенний призыв 94-го года, Минская область: призвано 2480, уклонилось 200. А это только по Минску: призвано 1700, уклонилось 700. Это и есть влияние времени, в котором мы живем. Деньги остаются главным критерием жизни.

-- Легко ли стать дезертиром?

-- Естественно, за каждым призывником мы не бегаем. Если военный обязан не является по повестке в указанный срок, то им начинает интересоваться участковый. Не появившись в военкомате еще несколько недель, призывник попадает в розыск. Но мы, конечно, учитываем разного рода обстоятельства, например, заболел, находясь в другом городе, и не смог приехать. Если же никаких уважительных причин нет, то по истечении определенного срока со дня неявки этим делом занимается прокуратура. А что касается справок, разного рода документов, свидетельствующих о подорванном здоровье на нивах коммерции, которыми многие так любят пользоваться, то у нас существует многоступенчатая медицинская проверка. Каждый юноша с 14 до 17 лет наблюдается подростковой службой. И если на-

блюдаются к 17 годам какие-либо отклонения в здоровье, больной проходит лечение, и, по достижении юношей 18 лет, призывная комиссия РВК выносит свой вердикт о пригодности или непригодности призывника к службе.

Конечно, на каком-либо этапе проверки могут попасться "гнилые" врачи и сделать из полностью здорового парня "инвалида". Но чаще всего это пресекается.

-- Бедой армии последнего десятилетия была "дедовщина" и опасность прийти со службы покалеченным. Этот вопрос хоть как-то решается?

-- Опять-таки скажу, что виновато воспитание. Это не армейская проблема, это проблема общества. Еще со школьной скамьи необходимо воспитывать в детях доброту. Если раньше при объединенной армии были тренировки на межнациональной основе, и это можно было хоть как-то объяснить, то сейчас, когда армия стала республиканской, как объяснить агрессию между борисовчанами и жодзинцами? Они устраивают потасовки прямо у стен военкомата. Что же будет в казарме? Однако командный состав не допускает беспорядков. Дисциплина в армии стоит, как известно, на первом месте. Если все же нанесен моральный или физический урон, родители потерпевшего могут обратиться в прокуратуру, где заявление будет рассмотрено. Я не помню случая, чтобы не было принято мер по наказанию виновных. Очень редко, но бывают в армии и "ЧП", когда по дикой случайности гибнут ребята. Но люди гибнут и на улицах, и дома. Хочу отметить, что ни один белорусский солдат не воевал в "горячих точках".

-- Во всех цивилизованных странах существует альтернативная служба. Нужна ли она нам и будет ли когда-нибудь существовать?

-- Подобная служба, безусловно, нужна при условии, если призывник будет ее проходить не в коммерческом лагере, а в больнице, доме престарелых. Да таких мест, где нужны пусть еще не окрепшие, но все же мужские руки, -- достаточно. Закон об альтернативной службе пока еще не принят, но Министерство обороны выдвинуло параллельно с комиссией Верховного Совета проекты о предложениях о том, как лучше

• Научите меня жить

организовать новую службу. Как говорится, одна голова хорошо, а две лучше. Наиболее удачное решение ляжет в основу закона.

-- Ближиться весенний призыв. Что вы хотели бы пожелать пока еще не солдатам, а просто молодым людям, готовящимся стать ими?

-- Прежде всего будьте законопослушными. Все беды оттого, что законы не всегда выполняются. Именно с надеждой на законопослушание в воинской части Уручья проводится эксперимент. Вся рота за исключением дежурных в пятницу уходит домой и возвращается только в понедельник к 8 часам. Должна быть уверенность, что каждый солдат придет именно в понедельник, а не во вторник или среду. Наша армия будет профессиональной. Но пока это, как и многое другое, экономически невозможно. А от вас, будущие призывники, требуется только одно -- отслужить полтора года и хотя бы минимально приблизить армию к профессиональной.

Все чаще ловлю себя на мысли, что, какой бы вопрос я ни затронула, так и хочется вернуться в не совсем далекие, но уже ушедшие от нас времена. Вот и сейчас с благодарностью вспоминаю о тех ребятах, для которых долг стоял не если не на первом месте, то уж, по крайней мере, не на последнем. Матери, любимые девушки тех призывников, ставших навеки хорошими семьянинами, анали, что, случилось беда, есть широкая спина, за которую можно спрятаться. Все это кануло в Лету? А нынешние восемнадцатилетние готовят справки к весеннему призыву?

Ольга МАХОНИНА, "БМ"

"Ад сесіі да сесіі жыўуць студэнткі весела". І калі сесія -- таксама весела. Самі не сумуюць і выкладчыкам не даюць. Асабліва студэнткі-філолагі. А выкладчыца беларускага аддзялення Люба Тарасюк не паленалася ды запісала "філалагічны гумар" сваіх студэнтаў, які сабрала проста з адказаў на экзаменах.

Філалагізмы

(са студэнцкіх адказаў на экзаменах)

Запісала Люба ТАРАСЮК

● Не ведаючы гісторыі народа, нельга жыць свабодна, не адчуваючы, што на тваіх плячах камянем ляжаць белыя плямы гісторыі.

● На прыставе Кручкова ўсплывае ўся палітычная сатыра.

● Праблематыка паэмы "Тарас на Парнасе" -- гэта праблема ёжкі (героі вельмі хочуць есці) і праблема прыгажосці.

● Дунін-Марцінкевіч не разумее сваіх герояў і высмейвае іх.

● Зборнік "Смык беларускі" Ф. Багушэвіча з'яўляецца найбольш каларыйным зборнікам.

● Шляхта рукамі і зубамі трыма-лася за шляхецкае званне.

● Дунін-Марцінкевіч быў добрым канспіратарам, таму яго творы былі не знойдзены.

● Выкарыстоўваючы новыя ідэі, Багушэвіч хацеў, каб яны ўцягваліся ў жыццё народа.

● Пасля паражэння паўстання Каліноўска не эміграваў, а прыняў шчыбеніцу.

● Калі Каліноўскі быў у турме, ён напісаў свой надмагільны надпіс.

● Па жанру гэта будністны твор.

● Герой гэтага верша хоча пераапрануцца ў ўайкалаку.

● Багушэвіч быў як першыя прамыя сонца, якія абуджаюць людзей ад сну, заклікаюць умыць свой твар.

● Багушэвіч бачыць, у якім прыгнёце знаходзіцца народ і што ў народа як бы не хапае часу на тое, каб яшчэ заняцца сваім нацыянальным адраджэннем.

● Пад дубам пісьменнік прадставіў увесь наш народ, паказав пакуты яго, усю яго гісторыю.

● Алаіза Пашкевіч пражыла мала, напісала твораў мала, але ўнесла вялікі ўклад у беларускую літаратуру.

● Як і мне, так і Купалу засталася ад продкаў перш спадчына духоўная.

● Гусяр здолеў прайсці праз усе выпрабаванні, праз закапанне жывым, але не зламаў маральна.

● Адам Міцкевіч ездзіў у Парыж выкладаць беларускую мову.

● Сённяшні Скарына -- гэта член БНФ, які б, не шкадуючы сіл і намаганняў, прыцаваў на карысць сваёй дзяржавы.

● Багушэвіч памёр у адным сяле, а яго труну сяляне перанеслі ў другое сяло.

● Якуб Колас жыў на тэрыторыі Заходняй Беларусі, якая знаходзілася пад уладай Польшчы згодна з Дагаворам аб раздзеле Рэчы Паспалітай 1795 г.

● Збяднелая шляхта -- гэта больш, чым сяляне, і менш, чым паны.

Ольга МАХОНИНА, "БМ"

Ирина МИХАЛЬКЕВИЧ:

"Я пытаюсь уйти от этой реальности"

Вот так и получается в жизни: был человек инженером-конструктором, проектировал всякие там мазутные, котельные и даже не догадывался, что главное в его жизни -- совсем иное. Впрочем, то, что мир огромен и интересен, Ирина знала с детства, а вот то, что свое видение этого мира можно выразить через обычную соломку, кожу, ракушки, поняла только пять лет назад, когда выполнила неожиданно для всех свою первую, не совсем удачную, на ее теперешний взгляд, работу.

Научно то, чем занимается Ирина Михалькевич, называется фитодизайном, и сегодня на ее счету уже более 500 произведений. Ирнины работы, правда, без самого автора, даже посетили Эрмитаж, где снискали всеобщее признание, а многие из них находятся в частных коллекциях за рубежом.

Стала ли Ирина счастлива после того, как сменила работу в конструкторском бюро на место в клубе "Незабудка", получила возможность заниматься любимым делом и даже преподавать в воскресной школе эстетическое воспитание?

-- Конечно. Ведь у каждого в этой жизни свое предназначение. Можно быть хорошим конструктором, нормально выполнять свою работу, но когда понимаешь, что это не твое... Я думаю, что все повернулось к лучшему.

-- Ирина, вот такое использование в какой-то степени нестандартных материалов, простите, --

стремление к оригинальности?

-- К оригинальности я стремлюсь всегда, но материалы, о которых я работаю, достаточно традиционны, я их не беру с других планет. Все они находятся вокруг нас, под нашими ногами. Я просто потихоньку экспериментирую.

-- Интересно, когда у вас есть под рукой материалы, появляется какая-

то конкретная идея или вы первоначально не знаете, что получится?

-- Самое удивительное, что чаще всего не знаю. Просто работаю, и так хочется поскорее дождаться конца, посмотреть, что же все-таки получится. А вообще-то работы мои осознанные. Я хочу заставить людей задуматься, что для них это значит. Не просто тупо смотреть, а представить морское дно или звездное небо -- в зависимости от фантазии и развития.

-- Вы считаете себя авангардисткой?

-- Авангард авангарду рознь. Например, я не понимаю знаменитый "Квадрат" Малевича. Хотя признаю, что произведение это, возможно, гениально. Просто непонятно течение мысли автора. Отчасти я, видимо, тоже авангардистка, но не очень хочу углубляться в это направление.

-- На все это нужно немало времени. А ведь у вас все-таки двое детей, муж...

-- К счастью, мой муж наконец-то осознал, что не хлебом единым жив человек. Он мне здорово помогает, и я уже забыла, когда в последний раз

была в магазине. По крайней мере стараюсь, если удается, уйти от этой реальности -- так легче работать.

-- Вы оказали, не хлебом единым жив человек... И все же, извините, кусок хлеба эти работы сегодня дают?

-- На хлеб хватает, но, честно говоря, я не люблю продавать свои работы. Ведь в них частичка меня, моей энергетики. И вообще, пусть это звучит вызывающе, но деньги я тоже не люблю. Все беды от них. Надеяться на то, что мир изменится и люди перестанут поклоняться золотому тельцу, а точнее -- доллару, глупо. Поэтому я просто творю и пытаюсь, как могу, украсить жизнь, показать людям, что не такая уж она серая и безысходная.

Вот так-то. Впрочем, а что еще человеку надо? Наверное, это все-таки счастье, когда ракушка, засушенный цветок и кусочек кожи могут сделать человека счастливым. Или я не права?

Ольга МАХОНИНА, "БМ"

Пункт глядзання вўтары газеты не абавязкова супадае з пазіцыяй рэдакцыі. Адказнасць за дакладнасць фактаў, прыведзеных у артыкулах, няюць вўтары публікацый.

"Беларуская маладзёжная"
Рэспубліканская грамадска-
палітычная незалежная газета
Заснавальнікі
М. КАПЧОНАЎ і І. ЦІШЫН

Адрас рэдакцыі:
220134, Мінск,
вул. Якубоўскага, 15-1-77
Кантакты тэлефон: 57-00-43
Пасведчанне аб рэгістрацыі N 882

Падпісана ў друку 23 красавіка 1995 г. у 11.30
Мінская паліграфічная фабрыка
"Чырвоная зорка"
(Мінск, 1-шы Загарадны зав., 3)
Кошт праз "Белсаюздрук" 150 рублёў
Тыраж 10 тысяч экз.
Заказ N 1651

Галоўны рэдактар
Т. І. МЕЛЬНИЧУК
(НІЧЫПАРУК)